

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1.-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 196. szám.

Hétfő, augusztus 30.

A pálinka.

— augusztus 30.

Egy idő óta majdnem hetenként viszsza-
szatár a lapokban az a hír, hogy az or-
szág egyik vagy másik részében emberek
pálinkamérgezés folytán meghaltak. Minden
egyes esetben szomorú ez, de főhíborító
a legutóbbi esetben, mikor Pilis-Vörösvá-
rott heten haltak meg mérgezett pálinká-
tól, köztük két gyermek.

Néhány nappal ezelőtt, mikor köztu-
domásúvá lett, hogy Dóczy Imre dr. a
londoni antialkoholista kongresszuson arról
tartott fölolvasást, hogy Magyarországon a
gyermekek közt is mennyire terjed az alko-
holizmus, a budapesti sajtó egy része
hevesen kikelt az ellen, hogy a külföld
előtt Magyarország szociális viszonyairól
ilyen képet fessünk és tagadták azt, hogy
nálunk a pálinkaivás már gyermekkorban
kezdődnek. Néhány nap sem kellett ahhoz,
hogy az élet igazat adjon Dóczyinak a táma-
dóival szemben. Ha Pilis-Vörösvárott most
nem halt volna is meg hét ember a mér-
ges szesztől, még akkor is nagy jelentő-
ségű volna az eset, mert rámutat arra a
nagy szociális betegségünkre, hogy cse-
csemő gyermekekkel is már szeszt itatnak
a szülők, ha mindjárt „keveset, gyermek-
porciót” is. És egyszerre égető lesz nálunk
is az alkoholizmus kérdése, amely ellen
hivatalos köreinknek orvosszert kell talál-
niók.

Mert tévedés volna azt hinni, hogy az
alkoholizmus ellen való küzdelem tisztán
orvosi kérdés. Elsősorban gazdasági és
csak azután orvosi és etikai. És ha nem
is akarjuk most külön hangoztatni, minő
óriási befolyása van az alkoholizmusnak a
halálzási arány növekedésére, a vernerikus
betegségeknek és a tuberkolózisnak, tehát

ezeknek az eminenter népbetegségeknek
terjedésére, még akkor is, a szociálhigiéné-
nián kívül is van szempont, amely az állam
vezetőit gondolkodóba ejtheti.

Főleg nálunk, ahol az ivás nemzeti
virtusszámba megy, nehéz az alkoholizmus
ellen való küzdelem, mert mint a kínaiak-
nál az ópiumszíváshoz és a törököknél a
hasis-evéshez, nálunk is az iváshoz nem-
zeti tradíciók fűződnek.

Az alkoholizmus ellen való küzdelem
olyan régi, mint aminő régen az ember
egyáltalán alkoholt iszik, s a kínaiak már
ezer esztendővel Krisztus előtt tilalmazták
ezt alkoholt, nem szólva Mohamed-
ről is.

De sem Mohamed proféta tiltó rendel-
kezésének, sem nagy Károly, V. Károly,
VII. Károly angol király, Gusztáv Adolf és
XII. Károly svéd király ismeretes szigorú
törvényeinek fogadata nem volt, sőt Rush
híres könyvének „An inquiry into the
Effects of Ardent Spirits upon the Human
Body and Mind” is csak annyiban volt
valami kis hatása, hogy Rushnak husz
évig kellett agitálnia, amíg az első mér-
téketességi egyület 1805-ben meg tudta
alakítani.

A modern antialkoholista mozgalom
már talán némi sikert tud fölmutatni, de
igazán eredményt ez az egész agitáció
társadalmi uton el nem érhet, mert az
alkoholizmus ellen való küzdelemben nem
csupán társadalmi, hanem állami segéd-
eszközök kellene, sőt internacionális meg-
állapodások.

Nyitott ajtót döngötnék, ha az alko-
holizmusnak a gazdasági munkaképességre
való káros hatását bőven fejtegetnők. Végre
is ez a már köztudomású, az is kétség-
telen, hogy a vagyonosodási viszonyokat,

sőt általában a nép kereseti és megélhe-
tési viszonyait minő károsan befolyásolják
az alkoholért kiadott rengeteg összegek.
Népszerű orvosi könyvek és agitacionális
iratok a köztudatba azt is belevitték már, hogy
az egész népesedési mozgalomra s a jövő
generációra minő borzasztóan pusztító
hatással van az alkoholfogyasztás.

És ennek dacára sem nálunk, sem
másutt a kormányok nem foglalkoznak
komolyan azzal, hogy olyan rendszabályo-
kat léptessenek életbe, melyek az alko-
holizmus ellen hathatós fegyverül szol-
gálhatnak.

A magyar törvénytárban alig van az
alkoholizmus ellen való rendelkezés.
Mindössze az, hogy aki ittas fővel bot-
rányt csinál, kihágást követ el és aki tel-
jesen és állandóan alkoholista, annyira,
hogy ügyeinek állandó vitelére sem ké-
pes, az gondnokság alá helyezhető. De
egyéb nincs, hacsak az nem, hogy az
ittasság a büntetőtörvénykönyv szerint,
vagy enyhítő körülmény, vagy pedig egye-
nesen büntetést kizáró ok, beszámíthatat-
lanság címén. Tehát nemcsak, hogy nem
küzd az állam az alkoholizmus ellen, ha-
nem ép ellenkezőleg még olyan előnyök-
ben és kiváltságokban is részesíti az
ittasokat, aminőkben a józan polgárait
nem részesíti.

Hogy az állam mit tehetne az alko-
holizmus ellen, azt nehéz volna apodik-
tikus határozottsággal kimondani.

Ma már körülbelül kétségtelen, hogy
az államnak és a társadalomnak karöltve
kell küzdeniök az alkoholizmus ellen. Az
államnak okos adótörvényekkel és a
szesztermelés és a szesz forgalomba hozá-
sának megnehezítésével, a társadalomnak
pedig céltudatos agitációval az iszákosság

A „TORONTÁL” tárcája.

Hurcolkodás.

A butorszállító kocsit ott áll a kapu előtt, a
hurcolós emberek nem valami gyöngéden emel-
getik fel rá az egyes butordarabokat. Éppen egy
szekrényvel bajlódnak.

Önagysága: Hurcolós! Vigyázzon kérem,
abban a szekrényben a befőttek vannak!

Hurcolós: Hász! hallom, kocognak is benne
ugy, mint a nyavalya. (Ráteszi a szekérre. A
szekrény belsejében véstjósító moraj)

Önagysága: Szent Isten, mondtam, hogy
vigyázzon. Összetörte.

Hurcolós: Nem lehet a, de arrul se én
tehetek, minék a szekrénybe üvegeket bugyolálni.
Persze már csöpög is belőle.

Önagysága: Látja, szerencsétlen, milyen
kárt csinált. S hozzá még mellette vannak az
uram gallérai.

Hurcolós: No akkor hamarost kinyitani.
Tessék ideadni a kócsot.

Önagysága: De a kulcsok az íróasztalra
vannak elcsukva.

Hurcolós: Az elejzomat a dógának, a meg
legálul van.

Önagysága: Hát pakkolja ki. Vegye le róla
a sifont, meg a mosóteknőt.

Hurcolós: (Letolja az íróasztalról a szekéren
a sifont. A sifonból a fenti bajjóslatu moraj

hallatszik.) Rajta van ezen még a zongora is!
Ezt nem birom magam.

Önagysága: Panni segits a hurcolósnak.

Hurcolós: No fogja meg, oszt toljuk. Hé-
rukk! Hé-rukk! (A zongorát rátolják a sifonra.)
No, az angyalát, itt az íróasztal. Hát ennek hol
a kócsa?

Önagysága: Jaj, ennek a kulcsa a sifon-
ban van.

Hurcolós: Tyü az ingóját a bingójának,
most vissza kell tolni a sipládat. No, Panni: hé-
ruk. (Visszatolják a zongorát az íróasztalra. A
szekér elé fogott lovak egykedvűen tekintgetnek
hátra.) No hál az Égnek. Tessék ideadni a sifon
kócsot. (A kulcs a kéznél van, a sifon kinyitattik.
Fehérnemű van benne, meg egy üveg kékítő.
Illetve a kékítő már kint van a fehérneműn. A
hurcolós s Panni összenéznek, de nem szólnak a
nagyágának. Kiveszik az íróasztal-kulcsot. A
zongorát visszahozják a sifonra. Az íróasztalról
előkerül a szekrény kulcsa. A szekrényben ötven
gallérnak esküszik örök hűséget egy üveg málna,
egy üveg cseresznye s egy üveg dió befőtt.)

Önagysága: (majdnem elájul).

Hurcolós: Ezen már a szent se segít. (Be-
csukja s elhelyezi a szekéren.)

Panni: Tegye még fel ezt a tükröt, meg ezt
a ruhafogast. A tükrrel csinján bánják.

Hurcolós: Kell is engem tanítani. (A ruha-
fogas felkiáltójelként áll a sifon tetején. A két
ló kölcsönös egyetértéssel megindul. A felkiáltó
jel vastagabb végével belevágódik a konzol

tükörbe.) Nye te nye! az apádat, az Isten verjen
meg! (Veri a lovat, közben a tükrö kimulik.)

Önagysága: (locsoltatik, a férj hangjára
azonban felpattan.)

A férj: (Kezében üvegtálca.) No édes, meg
a dolog? Csak vigyázzatok, hogy kár ne törjén-
jék. Ezt a tálcát én viszem. Hiszen nem messze van.

Önagysága: Drága vagy, különben légy nyu-
godt. Minden rendben megy. A szekér csak egy-
szer fordul. Az utolsóelőtti transzport indul.

Hurcolós: Gyi te Betyár!... (A szekér
megindul s róla, mintha sajnálná elhagyni örömei
tanyáját, két zsíros bődön gurul a férj lábaihoz
és a féltett zsír enyelegni kezd az esőt szomjazó
hazai földdel.)

A férj: Ember, vigyázzon, maga barom!
Miért nem ügyelsz rá, Emma?

Önagysága: Oh Péter, én oly szerencsétlen
vagyok.

Férj: (Egy perc alatt átlátja a helyzetet;
a törött tükröt, a szirupot könnyező szekrényt s
a mosás után kékített fehérneműket, sőt észre-
veszi, hogy a szalonasztal is melankólikusan
lógatja lábait. Elképedve, dühösen.) De Emma!!!

Önagysága: Péter, te már nem szeretsz
engemet...

Férj (belevágja a tálcát a zsírba, ordít):
Kinek menjek bele a hasába?! (Senki se je-
lentkezik, csupán az utca végén hallatszik gya-
nus ropogás, jelölül annak, hogy a szekérről a
sifonnak is sikerült lecsuszni a honi rögre,
melyen ilyenkor sok más sifonnak vére foly.)

Olcso árak!

Goldschmidt Lipót a szülők figyelmébe ajánlja

kész ruha raktárát ujonnan érkezett árukkal felszerelve.

Fiúk, leánykák és gyermekek részére: öltönyök, kosztümekek, felöltők, körgallérok, télikabátok, köpenyek stb., vala-
mint ezen szakmába vágó cikkeket. — **Nagybecskerek, Fő-utca**, a Daun-féle vaskereskedéssel szemben.

Szabott árak!

ellen és mértékletességi egyetek alakításával.

De a legújabb statisztikai adatok és a pilisvörösvári példa mutatják, hogy valamit komolyan kell tenni az alkoholizmus ellen, mert már most is a munkás és a földmives keresményének 20 százalékát issza el. Ez pedig horribilis, főleg nálunk, ahol nemcsak az alkoholizmus, de más is sorvasztja épen a nemzetnek munkáskezeit.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 2/5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vülkői hölgyek részére minden nap délelőtt 2 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

Szeptember 13. Közig. bizottság ülése.

— **A fősolgabírói kar köréből.** Dr. Csávósy Ignác, a törökbecsei járás fősolgabírája 5 heti szabadságáról hazaérkezett és átvette hivatala vezetését.

— **Kossuth-szobor Torontávasárhelyen.** Mint ismeretes, Torontávasárhely szobrot emel Kossuth emlékének. A szobor megalkotásával Pásztor János szobrászművészt bízták meg, aki, mint most jelentik, művével már el is készült, úgy, hogy a szobrot a közel jövőben leleplezik.

— **A munkásbiztosító pénztár közgyűlése.** A Nagybecskereki Kerületi Munkásbiztosító Pénztár tegnap délután 2 órakor tartotta meg az idei rendes közgyűlést Szöllőssy Károly elnöklésével. A közgyűlésen, mely az Elmer-féle vendéglőben folyt le, megiehetős sokan vettek részt. Az elnöki megnyitót után Hausladen Tivadar titkár betérjlesztette az 1908. évről szóló zárószámadatokat, amelyeket a közgyűlés elfogadott azzal, hogy a felelősség az annak idején a központ részéről kiküldött vizsgálatot terheli. Ezután az igazgatósági tagok kiegészítésére került a sor. A munkaadók részéről igazgatósági rendes tagoknak Galler Miklóst és Boskovics Sándort, póttagoknak Jakobs N. és Feketics Pétert, a felügyelő-bizottságba rendes tagoknak a munkaadók részéről Benó Mihályt, az alkalmazottak részéről pedig Beregszászi Józsefet választották meg. Miután még a jegyzőkönyv hitelesítésével Guttman Mór és Mersbacher Jánost bízták meg, a közgyűlés véget ért.

— **Beírás a zárdába.** A Miasszonyunkról nevezett iskolánővérek vezetése alatt álló római káth. leánytanintézet igazgatósága közli, hogy az intézetben a beiratások f. évi szeptember 1., 2., 3., 4-ik napján délelőtt 9—12 óráig, d. u. 3—5 óráig eszközöltetnek a zárdáépületben. Minden tanuló köteles keresztlevelét és utolsó iskolai bizonyítványát bemutatni. Szeptember 5-én ünnepélyes istentisztelettel a plébánia templomban kezdetét veszi az új tanév.

— **A Katincepuszta bérbeadása.** A kincstár tulajdonát képező s Nagybecskerek város határában fekvő Katincepusztát, mely 1272 hold szántóföldből áll, a kincstári ispánság az idén is 5 holdas parcellákban fogja bérbeadni a környékbeli kisbirtokosoknak. A bérbeadásra vonatkozó árlejtést ma reggel tartották meg. Menyhárt Károly kincstári uradalmi ispán jelentésében, az árlejtés azonban egyáltalán semmiféle sikerrel nem járt. A bérlőkre nézve ugyanis kötelezővé tétetett volna, hogy a 5 holdas parcellákban 2 holdat búzával, 2 holdat tengerivel, 1 hold földet pedig zabos bükkönnyel vessenek be, amely utóbbi feltételtől a gazdák nagyon huzódoztak s így a mai árverésen egyetlen egyetlen ajánlatot sem tettek. A kinc-

tári ispánság most javasolni fogja a földmívelési miniszteriumnak, engedjék meg a bérlő gazdáknak, hogy abba a parcelláknak egy hold földbe zabosbükköny helyett mást termelhesse, mert ezzel a feltétellel senki sem akarja a földeket bérbe venni. E szerint tehát a Katincepuszta bérbeadására újabb árlejtést fognak kitűzni, mely jövő hó közepétáig lesz.

— **Bimbóhullás.** Sulyos csapás érte Cserey Gyula nagybecskereki kir. segéd-tanfelügyelőt. Ugyanis mint őszinte részvétellel értesülünk, Jolánka nevű 4 hónapos kis leánykája tegnap délután meghalt. Az elhunyt kis ártatlanságot ma délután 5 órakor temették el s a gyászbarokult szülők iránt széles körben nagy a részvét.

— **Kincstári bérletek.** A napokban járt le a Tisza, Duna és a Béga folyók halászati bérletére kiírt versenytárgyalás, melynek eredménye az lett, hogy a Tisza és Duna-folyók halászati bérletét 6 évre Wolpert Ferenc Temerini lakósnak adta a kincstár, míg a Béga-ra vonatkozó halászati bérletet Dragosev József nagybecskereki lakósnak sikerült elnyernie. — Ugyancsak a napokban adták ki haszonbérbe a kincstári erdő melletti 31 katasztrális hold szántóföldet is, amelyért 2 holdas parcelláknak a bérlők 120 kor. bérösszeget fizetnek.

— **A filharmoniai egyesület közgyűlése.** Em-lítettük már, hogy a nagybecskereki filharmoniai egyesületben legutóbbi válság adta elő magát, a mennyiben Filkovič Božidar t. m. főjegyző, az egylet eddigi érdeműs elnöke lemondott tisztségéről és kilépett az egylet kötelekeiből s hasonlóképpen lemondott tisztségéről dr. Steinbach Béla alelnök és Ripka Imre igazgató-karmester is. Ez ügyben Fazekas Andor egyesületi titkár tegnap délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést hívott össze a Pest-kávéházban levő egyleti helyiségekben, a melyen a tagok ugyszólván teljes számban megjelentek. Fazekas Andor indítványára ad hoc elnöknek egyhangulag Kaufmann Istvánt választották meg, aki megköszönve a bizalmat, bejelentette a közgyűlésnek a benyújtott lemondásokat és Filkovičnek az egylet kötelekeiből való kilépését, amit a közgyűlés sajnálattal tudomásul vett, azzal, hogy dr. Löffler Armin indítványára kimondta a közgyűlés, hogy a lemondott tisztségelőknek hosszú évi buzgó és önzetlen működéséért jegyzőkönyvi köszönet szavaztassék meg, dr. Steinbach Béla és Ripka Imre pedig, mint akik nem léptek ki az egyesületből, küldöttségileg keresztessenek meg, hogy eddigi tisztségében ezután is maradjanak meg, lemondásukat pedig vonják vissza. Miután még néhány belső ügyet intéztek el, a közgyűlés Kaufmann István indítványára megbizta a választmányt azzal, hogy a jövő évi elnök személyére vonatkozólag tegyen előterjesztést a legközelebbi közgyűlésnek. A jegyzőkönyv hitelesítésével Fenyvesi Emilt és Róth Rózsika kisasszonyt bízták meg s ezzel a közgyűlés véget ért.

— **Házasságok.** Kovacevics Simon adai fődbérlő tegnap tartotta meg esküvőjét Pira Lázár itteni városi jövedéki felügyelő kedves és szeretetreméltó leányával Juliskával, ma délelőtt fél 11 órakor pedig Maróci István alibunári járási inok vezette oltár elé menyasszonyát, Kaiser Anna kisasszonyt.

— **Műkedvelői előadás.** A szombati szerb Nagyboldogasszony napja alkalmából a helybeli szerb iparosifjúság, karöltve a kereskedőifjúsággal, minden tekintetben jól sikerült, tánc-csal egybekötött műkedvelői előadást rendezett a Fogaras-féle vendéglőben, mely alkalommal a „Tri bekrije“ (Három csavargó) című 3 felvonásos bohózat került színre. Az előadást megelőzőleg, valamint utána az ez alkalomra szervezett férfikar Angyelic Szevetiszláv vezetésével kedveskedett a nagyszámu közönségnek, mely nagy tapsviharral jutalmazta a dalosokat s a dalokat többször megújra. Az előadásról szólva, a szereplők mindvégig kitűnően megállították helyüket s rászolgált a közönség méltó elismerésére. A darabban a következők szerepeltek: Ugrinov Juca, Lambity Juliska, Nenin Mária, Turinszki Milica, Popovics M., Jovanovics Sz., Szamardzsity N. és Krunity Sz. Az előadás után tánc volt, a mely reggelig a legkedélyesebb hangulatban folyt le. Az egész mulatság rendezéseért Angyelic Szevetiszláv főrendezőt illeti a méltó dicséret.

— **A temesvári hadtest záró-gyakorlatai.** A temesvári helyőrség csapatai a jövő héten a hadtest záró-gyakorlataihoz elvonulnak, melyek tudvalevőleg szeptember 14. és 15-én Lippa, Facset és Temesrékás közt mennek végbe. A 29. és 61. gyalog-ezredek hétfőn reggel mennek el és szept. 1-ig Végvár és Möriczföld irányában vonulnak, hol szept. 2—5-ig dandár-gyakorlatok lesznek. Aztán következnek a hadosztálygyakorlatok Lugos környékén és végül a hadtest záró-gyakorlatai, mire szeptember 16-án az ezredek visszatérnek állomáshelyeikre. A 20. sz. tábori ágyuzred szeptember 2-án hagyja el Temesvárt és szeptember 5-ig a gyalogdandár-gyakorlatokon, utóbb a hadosztálygyakorlatokon vesz részt.

— **Szinielőadás Écskán.** Lapunk mult heti számában megemlítettük, hogy Écskán az ottani ifjúság az állami elemi iskola zászlóalap javára műkedvelői előadást rendez e hó 28-án. Az előadás, mint onnan lapunknak írják, nagyszámu vidéki és helybeli közönség jelenlétében meg is lett tartva, mely érdeklődést nagyban előmozdította az, hogy a község jeles és népszerű segéd-lelkésze által írt „Hajósakács“ című eredeti darab került színre némi változtatással most már másodszer. A címszerepet Schweitzer Adám kitűnő alakítással és komikummal adta, Messinger Klárka, Schweitzer Emmus, Pilis Relli szintén igazi kedvességgel játszottak, nemkülönbön Jurás Bertais. Szép énekükkel Steiner és Wirsching gyönyörködtették a közönséget, míg a kisebb szerepeket Győri és Braun játszották igen jól.

— **Játék a fegyverrel.** A töltött fegyverrel való vigyazatlan játéknak két szerencsétlen áldozatáról kapunk hírt.

Az egyik Oszter Éva tizenhat éves cseléd-leány, aki Rieger János perkoszovai gazda szolgálatában állott. A leánynak tegnapi reggel egy töltött pisztolyt kellett volna kivinni a mezőre az ör számára. Az uton játszani kezdett a veszedelmes szerszámmal, amely elsült és a golyó a leány balkarjába hatolt és sulyos sebet ejtett.

A másik szerencsétlenül járt Teszla Jánost tizenkét éves kizdai fiú tegnapielőtt a község határában levő dnyeföldön járt. Betért egy őrházba, ahol a falon lógott a rendesen töltött pisztoly. A fiú ki akarta próbálni a pisztolyt, mely elsült. A golyó a boka táján jobb lábába furódott, úgy hogy a szerencsétlenül járt fiú lábát amputálni kell.

— **Friss hal** című mai hirdetésre felhívjuk a közönség figyelmét; a hirdetésben nevezett társaság csakis teljes frissen, igen izletes halakat hoz forgalomba, amelyek mint kiválóan olesó eledel is minden háztartás számára igen ajánlhatóak. — Magyar és német halszakácskönyvet, mely az összes halak elkészítési módját tartalmazza. „A fehér macskához“ címzett üzlet“ díjmentesen ad a halvásárlóknak.

— **Verekedés.** Mirkov Dusan és Pálfi András itteni legények tegnap este ittas állapotban a Gimnázium-utcában minden ok nélkül belekötöttek Kilin Jánosba. A kötekedésből verekedés lett, melynek talán szomorú vége lehetett volna, ha a csendőrzárát éppen arra nem halad. A csendőrok azután a két duhajkodó legényt bevitték az őrszobába, ahonnan kellő igazolás után szabadon eresztették őket, egyszersmind feljelentést tettek az esetről a bíróságnak.

— **Gyilkossági kísérlet.** Mint Pancsováról írják Milosavjevics Trifun, herégyártó-segéd a napokban megszúrta a szemrevaló csinos Joszimov Zsvikát. A sebesülés szerencsére nem halálos. A heves fiatal ember visszautasított szerelem miatt huzta ki a leányra kését.

TÁVIRATOK

A király Innsbruckban.

Budapest, aug. 30. (A „Torontai“ eredeti távirata.) Innsbruckból táviratozzák: A tiroli lövészeknek évszázados ünnepélyét tegnap tartották meg nagy pompa és ünnepek közepette. Az ünnepeken részt vett a király is, a kit az ünnepeket megnyitó mise után dr. Kathrein tartományfőnök üdvözölt, majd az ünnepek emlékére vert érmekeket átadta a királynak. Ezután báró An der Lan főlovászmester

Friss tengeri hal

minden pénteken

a „FEHÉR MACSKÁHOZ“

cimzett üzletben.

A magyar halkereskedelmi r.-t., mely Budapesten már évek óta igen szép sikerrel dolgozik, az idén minden nagyobb városban elárúsító-helyet állít fel; Nagybecskerek és vidéke számára nekünk sikerült ezen elárúsító helyet megkapnunk. Egyelőre minden pénteken, később naponta fogjuk halküldeményünket gyorsárúként megkapni; Budapestig hűtőkoscsokban, onnét idáig pedig éjjel jégcsomagolásban lesz uton, így biztos, hogy teljesen friss állapotban érkezik meg minden küldemény. Egyelőre csak két-három fajtát kapunk (kilója 80—90 fillér), de kívánságra bármilyen halat is hozatunk. Az árjegyzék üzletünkben megtekinthető. 796—X1

Előjegyzéseket elfogadunk!

Telefon 96.

Szakácskönyv ingyen!

ugyancsak a király és I. Ferenc császár arcképével ellátott emlékérmét nyújtotta át az uralkodónak, aki a hozzá intézett üdvözlésekre német és olasz nyelven válaszolt.

Apponyi nyelvredelele.

Budapest, aug. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy szűkszavú, jól informált hejéről eredő jelentés szerint Apponyi Albert gróf kultuszminiszter kijelentette, hogy nem ragaszkodik Tóth János államtitkár által aláírt a magyar nyelvű oktatás ügyében f. hó 24-én kiadott rendeletéhez.

Az orvosok nagygyűlése.

Budapest, aug. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma volt a Budapestre egybehívott XVI-ik nemzetközi orvoskongresszusnak az ünnepélyes megnyitása, amelyre az egész világból tömegesen jöttek el az orvosok a magyar fővárosba. Az ünnepélyes megnyitás ma délelőtt volt a Vigadóban, mely zsufolásig megtelt kongresszusi kiküldöttekkel. Az orvoskongresszuson ma megjelent a király nevében József főherceg, akit nagy óvációval fogadtak. A kormányt Apponyi Albert gróf képviselte. A kongresszust a betegen fekvő Müller Kálmán helyett Korányi Frigyes nyitotta meg lelkes beszéddel. Utána József főherceg emelkedett szólásra, aki a király nevében francia nyelven üdvözölte a vendégeket, akik az üdvözlést lelkes éljenzéssel fogadták. Apponyi Albert gróf a kormány nevében, Fülepp főpolgármester pedig a székesfőváros nevében intézett rövid, de lelkes üdvözlő beszédet az egybesereglett orvosokhoz. Az orvoskongresszus megnyitó ünnepének egyik kiemelkedő pontja volt Landousi párisi orvostanár beszéde, aki francia nyelven gyönyörűen méltatta Magyarországot s az itt minden téren tapasztalható haladást. Az orvoskongresszus megnyitó-gyűléséből üdvözlő táviratot küldtek királyunknak és Mánuel portugál királynak.

Az osztrák válság.

Budapest, aug. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik, Prade Henrik volt osztrák miniszter a „Neue Fr. Presse” legutóbbi számában nyilatkozik az osztrák parlamenti helyzetről s azt mondja, hogy a cseh tartománygyűlés munkaképessé tétele attól függ, vajjon a csehek engedékenyeknek mutatkoznak-e a német Landtagsklubok követelményeivel szemben vagy sem. Véleménye szerint a németeknek nagy érdekükben áll, hogy a tartománygyűlés munkaképessé váljon, ezeknek az érdekeknek azonban nem szabad feláldozni a nemzetiségi eszméket szolgáló eszközöket s így az őszi tartománygyűlés sorsa nem annyira a németek, mint a csehektől függ.

Egy másik bécsi jelentés arról ad hírt, hogy Bienert báró osztrák miniszterelnöknek a német és cseh pártok vezetőivel való tanácskozásai valószínűleg csak szeptember hó 6-án kezdődnek s valószínűleg teljes három napig fognak tartani. A jelentés szerint szeptember 7-én dr. Eppinger délelőtt 10 órára, Krütznér, Leger és Roller képviselők pedig délután 3 órára hivatalosak Bienert báró osztrák miniszterelnökhez.

Budapest, aug. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Prágából sürgönyzik: A cseh agrárius képviselők kiküldöttei Dvorák képviselő elnöklésével értekezletet tartottak, amelyen közöltetett, hogy az összes cseh pártok megbízottai jövő hó 4-én délelőtt 10 órakor a cseh nemzeti tanács helyiségében gyűlést tartanak. Ez a gyűlés fogja kiküldeni azokat a cseh nemzetiségi képviselőket, akik tárgyalni fognak Bienert báró osztrák miniszterelnökkel. Ezenkívül a gyűlés meg fogja állapítani a csehek követeléseit is.

Zeppelin utja.

Budapest, aug. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinből érkező hírek szerint Zeppelin gróf, a bátor léghajós tegnap délben 1 órakor érkezett meg Berlinbe. A léghajót Bitterfeldtől kezdve maga Zeppelin gróf vezette s a levegőben való gyakorlatozás után a léghajójával leszállt a tempelhofi réten, ahol a császár és a császárné maguk is várták Zeppelin gróf megérkezését. A leszállás után Vilmos császár Zeppelin gróftól saját automobilján a császári palotába vitte, ahol ebédet is ott tartotta.

Egy másik jelentés szerint Zeppelin gróf ma délelőtt 9 óra 40 perckor elutazott Berlinből, míg léghajója, a „Zeppelin III.” már tegnap este 11 órakor utra kelt.

Bleriot katasztrófája.

Budapest, aug. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy Párison át érkezett távirat jelenti, hogy Bleriot, a híres francia aviatikus újból megkísérelte, hogy a La Manch-csatornán átröpüljön, azonban szerencsétlenül járt, mert repülőgéppel együtt lezuhant a magasból s súlyos, bár nem életveszélyes sebeket kapott. A jelentés szerint Bleriot gépe a katasztrófa alkalmával darabokra tört.

A kassai pokolgép.

Budapest, aug. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) A kassai pokolgép ügye, mely máris annyi port kavart fel, mindinkább tragikusabbra kezd fordulni. A mai jelentés ismét szenzációs fordulatról számol be. A jelentés szerint ugyanis Junga százados neje ma kettős öngyilkosságot kísérelt meg. Először magára lőtt, majd leöntötte ruháját petrolummal s azt meggyújtotta. Az elősiető cselédeknek sikerült a tüzet elfojtani s így megmentették az összeégettől.

A svédországi sztrájk.

Budapest, aug. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Stockholmi jelentések szerint a svédországi sztrájkvezetőségek nem szívesen bár, de kimondotta, hogy a sztrájkot folytatni kell. Ugy a vezetőség tagjainál, mint a sztrájkoló munkások körében, meglehetősen nagy a lehangoltság.

Határidő-üzlet.

Budapest, aug. 30. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (októberre) 26.76 — — Buza (áprilisra) 27. — — — — Rozs (októberre) 18.90 — — Zab (októberre) 14.54 — — Tengeri (októberre) 14.26 — —

Közgazdaság.

A verseczi országos borászati kongresszus.

Versecz város közönsége Kossuth Ferenc kereskedelemügyi és Darányi Ignác földművelésügyi miniszter védnöksége és az összes országos gazdasági egyesületek közreműködése mellett Verseczen, 1909. évi szeptember 19., 20. ik napjain tudvalevőleg borvással és borkiállítással egybekötött országos borászati kongresszust rendez, amelyre most küldötte szét a meghívókat.

A meghívó szerint a kongresszus programja a következő:

Szeptember 18-án, szombaton délután 5 óra 20 perckor: Az érkező vendégek fogadtatása és elszállásolása, este 8 órakor ismerkedési estély és színi előadás.

19-én, vasárnap délelőtt 10 órakor: Szakelőadások, déli 1 órakor diszebed, délután 4 órakor: a) Sétahangverseny a városkertben. b) Kirándulások és nevezetesebb gyártelepek megtekintése, este 8 órakor színi előadás.

20-án, hétfőn délelőtt 10 órakor: Szakelőadások, déli 1 órakor közös ebéd (à la Carte), délután 4 órakor a környék szőlőszeti és borászati nevezetességeinek megtekintése, este 8 órakor társas-estély.

A rendezőség figyelmezteti a tagokat, hogy kellő számú jelentkezés esetén tervbe vette egy

társas kirándulás rendezését Herkulesfürdőbe és a vaskapuhoz. (Hajón via Bázias—Orsova). Ez okból felkéri a tagokat, hogy a bejelentési íveken megjegyezzék, hajlandók-e egy ilyen kiránduláson részt venni.

A kongresszuson részt vehet mindenki, ki a szőlőművelés és borkereskedelem iránt érdeklődik s részvételi szándékát — a 10 korona részvételi díj egyidejűleg való beküldése mellett a kongresszus végrehajtó-bizottságának bejelenti.

Ezen bejelentés és részvételi díj lefizetése legkésőbb folyó évi szeptember hó 5-éig eszközlendő.

A részvételi díj nyugtázásaképpen a jelentkezők megkapják tagsági jegyüket, a vasuti kedvezményes áru menetjegy váltására szolgáló igazolványt, a tagsági jelvényt és a szabályzatot.

A tagsági jegy jogot ad:

1. Az összes előadások hallgatására és a vitákban való részvételre.

2. A kongresszussal egybekötött borkóstolón, borkiállításon és borvásáron való részvételre.

3. A kongresszus által rendezendő kirándulásokon való díjmentes részvételre.

4. A Hungária-szálloda vigadó-termében rendezendő diszebeden való díjmentes részvételre.

A kongresszus azon tagjait, kik Budapestről vagy Budapesten át utaznak Verseczre, kéri, hogy folyó évi szeptember 18-án Budapesten a nyugati pályaudvaron gyülekezve a reggel 9 óra 40 perckor induló gyorsvonattal utazzanak. — A nem Budapesten át utazó tagok pedig a közbeeső állomásokon csatlakoznak az előbbiekhöz. Verseczre délután 5 óra 20 perckor érkezik a vonat.

A tagokat azért kéri az utazásnak ily módon való végzésére, mert a bizottság a kongresszus tagjait megérkezésükkor ünnepélyesen fogadni és velük a bejelentések alapján rezervált lakásokat közölni fogja. A megérkezés napján ismerkedési estélyt rendez a bizottság.

A készáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28.60—28.95
„	76	—	80	28.80—29.15
„	77	28.15—28.40	81	—
„	78	28.30—28.60	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28.40—28.65
„	76	—	80	28.65—28.90
„	77	28.—28.25	81	—
„	78	28.20—28.45	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.50—28.75
„	76	—	80	28.70—29.—
„	77	28.10—28.35	81	—
„	78	28.25—28.50	82	—
Bánsági	75	—	79	28.00—28.95
„	76	—	80	29.—29.15
„	77	28.15—28.40	81	—
„	78	28.30—28.60	82	—
Bácskai	75	—	79	28.60—28.95
„	76	—	80	29.—29.15
„	77	28.15—28.45	81	—
„	78	28.30—28.60	82	—
Rozs I. rendű uj	—	—	—	19.—19.30
„ középminőségű uj	—	—	—	18.80—19.—
Arpa takarmány I. rendű	—	—	—	14.70—15.—
„ II. rendű	—	—	—	14.30—14.70
Zab I. rendű	—	—	—	15.40—15.60
„ II. rendű	—	—	—	14.80—15.20
Tengeri beföldi uj	—	—	—	15.60—15.80
Korpa	—	—	—	—
Kőles	—	—	—	—

Felelős szakasztó: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Ervényes 1909. május hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibánáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 45 p.
Szegedre: (motorkocsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibánára reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

6590/1909. tkvi sz.

786-1.1

Arverési hirdmény és feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagybecskereki szerb jótékony nő-egylet végrehajtónak néhai Muncsits Kuzmanné Emilia örökösei végrehajtást szenvedők elleni 6000 korona tőkekövetelés és jár. iránti ügyében, ugy a csatlakozottnak tekintendő szerb takarékpénztár r.-t. nagybecskereki cég javára 2000 korona tőke, ennek 1907. évi nov. hó 1-től járó 5% kamatai és 197 korona költség kielégítése végett is az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő, nagybecskereki 7617. sz. tkjvben a Muncsits Emilia tulajdonán felvett, azonban Muncsits Kuzman és Emilia jarkováci Deda Jása Vekeczki-alapítvány javára tulajdonjoggal előjegyzett A. I. 5241/b. hrsz. alatt foglalt 99 hold 573 □-öl területű szántó, az oppovai negyedben 42325 (negyvenkettőezerháromszázhuszonöt) kor. kikiáltási árban f. évi október 1-ső (egy) napjának d. e. 10 órájkor ezen kir. törvényszék árverési termében (földszint ajtószám 25.) megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok a megállapított kikiáltás ár $\frac{2}{3}$ -ánál, vagyis 28216 korona 67 fillérnél alacsonyabb áron el nem adható.

2. Ha a kikiáltási ár fokozatos leszállítása után a legalacsonyabb árt elérő ígéret nem tétetik, a kiküldött az árverést felfüggeszti.

3. A kincstár, mint árverelő, bánatpénzt letenni nem köteles. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889: XXX. t.-c. 10-ik §-nak második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898: XXIII. t.-cikk alapján alakult Központi Hitelszövetkezet, a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél. Abban az esetben, amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, az e § szerinti a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a tkvi hatóság felhívásának kézhezvételétől 8 nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírói letétbe helyezni köteles.

A most említettek kivül a többi árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 4232 kor. 50 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. ig. miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni és a vevő köteles nyomban a kikiáltási ár %-a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi %-áig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell, részt nem vehet. Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígéretet, előbb azonban más is árverelt, az ingatlant az által, illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet ígérő által megvettnek kell kijelenteni. Ha ez az ígéret a kikiáltási árt meghaladja, az előbbi bekezdés szabályait kell alkalmazni.

A vhn. 21. §. szerinti a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a bánatpénz kiegészítésének megfelelő összeget nem köteles letenni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék tkvi irattárában és Nagybecskerek város tanácsánál megtekinthetők.

Nagybecskerek, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1909. évi június hó 15. napján.

Rektorisz,
kir. törvénzéki bír.

HÁZELADÁS

Deák Ferenc-u. 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYNÉ BRAJER MARIA.**Pályázati hirdmény.**

A helybeli városi iparos- és kereskedő-tanonciskolánál az 1909-1910. tanévben a következő állásokra pályázat hirdtetik:

Az iparostanonciskolánál lemondás folytán az igazgatói állás évi 240 kor. tiszteletdíjjal.

A szerb nyelv tanítói állás heti 2 órai tanítással.

Két rajztanítói állás és pedig: egy állás heti 6 órával és egy állás heti 3 órával, ez utóbbi feltételes.

Rajzpótló tanítói állás heti 3-3 órával. Feltételes; t. i., ha a miniszter engedélyezi a szükséges költséget államsegély címén.

Egy közismereti tanítói állás heti 4 órával.

A kereskedőtanonciskolánál az igazgató-tanítói állás heti 7 órával s 80 kor. igazgatói tiszteletdíjjal.

Ezen állások 3 évre, azaz 1912. év augusztus végéig töltenek be.

Díjazás: 80 korona óránként.

Pályázati kérvények a tanonciskolák felügyelő-bizottságához címezve, a bizottság jegyzőjénél (központi áll. el. népiskola) folyó évi szeptember 6-ig nyújtandók be.

Nagybecskerek, 1909. évi aug. 30.

794-21

A felügyelő-bizottság.

792. Bvk szám 1909.

781-1.1

Arverési hirdmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék 1908. évi 6353. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbíróságnak 1908. évi V. 2133. sz. végzése folytán Szerbtakarékpenztár R-t nagybecskereki cég javára 1700 korona tőkekövetelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1909. évi június hó 29-ik napján lefoglalt és 840 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak Nagybecskereken, a szerbtakarékpenztár hivatalos helyiségében leendő megtartására határidőül 1909. évi szept. 13-ik napjának d. e. 10 órája kitűzetik az 1908. évi V. 2133/6. szám alatt kelt végzése alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: 7 drb, egyenként 120 kor. névértékű, szerbtakarékpenztár r.-t részvénye 1-21. sz. szelvényekkel.

Nagybecskerek, 1909. évi augusztus 26.

Kiss,
kir. bir. végrehajtó.

LAEHNE-FÉLE**TAN- és NEVELŐINTÉZET,
SOPRON.**

Elemi iskolával, 8 osztályú nyilvános főgimnáziummal és reáliskolával.

A nyilvános gimnázium érettségi vizsgálati joggal bír.

Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigorú felügyelet. Önálló munkára való szoktatás. Modern nyelvek és mindenféle sport ápolása.

Uj növendékek már augusztus hóban is felvétetnek. Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál

726-8.6

az igazgatóság.

Eladó bika, tehén, borju.

20 hónapos bonyhádi bika,

6 éves siemethali, 6 éves

pinzgauai tehén, 8 hónapos

bonyhádi üsző eladó.

:: Tudakozódni lehet ::

a perlaszi „Bauernverein“-nél.

221/1909. sz.

Orlovát község előjáróságától.

Arlejtési hirdmény.

Orlovát községe ártézi, esetleg mélykutat szándékozik furatni.

Ezen célból folyó évi szept. 6-án d. e. 10 órákor Orlovát község házában arlejtést tart.

A feltételek alólírottnál bármikor meg tudhatók.

Orlovát, 1909. évi augusztus 26.

795-3.1

Popovics, főjegyző.

Weinberger K.

a Torontali Cipőgyár
egyedüli raktára.

■■■■■■■■

Ajánlja az iskolai idényre

jó minőségű gyermekcipőt jutányos szabott árban.

Intézetek árkedvezményben részesülnek.

Javitások

nagyon gyorsan
eszközöltetnek.

779 8.2

A t. szülők figyelmébe.

Szándékozik szeptember elejétől polgári iskolába járó vagy pedig azt már elvégzett leány növendékek részére egy

latin tanfolyamot nyitni,

melyben a jelentkezők a polgári mellett a gimnázium osztályait is elvégezhetik.

Bárány Béla,

a közs. főgimnáziumban a latin és magyar nyelv rendes tanára.
Váraljai-utca 11.

785-3.3

GYAROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ERDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta helyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVÉTELEK A „TORONTAL“ KIADÓHIVATALÁBAN.